

KWA MNYAMANA.

Isulmani elidumileyo ekade liku Field Street, eDurban, uMNYAMANA, esekelwe uNGOBAMAKOSI, bavule isitolo eNANDA MISSION STATION, kwa SCOTT. Bawutengile umuzi ka Scott, baqube isitolo ne Bikawosi.

Nanike niyawazi ia Masulumani kuhle nifike nibone intengo elula azonitengela ngayo nina base Nanda.

KUBATATI be "Langa."

UMTETO we "LANGA" bonke abantu imali yalo bayikipe ngapambi kohuba litunyeiwe kubo. Bakona eseyapela imali yabo kepa kabasayitumeli futi.

Bonke bayaziswa ukuti inxa ingafiki masinyane liza upenza ukutunyelwa kubo, bizintule iziudaba.

KUBABHALELI.

BAYANUSWA ukuba kuti lapa bebhalelo ipie a buqapele lemiteto:

1. Kubhlewe luuhlangoti lunye lwepepa, kah ubhala inhhlangoti zombili. Owapula lomteto incwadi kayiyukuvaka.

2. Kubhale ngesandha esicacambile esifundeka kahle. Ongenanandha okubhala kahle, anxuse

omunye ambhalele, koma engayi kujabhiwsa ngokuba yaliwe inewada yake.

3. Atamele igama lake noma elanda ukuba libonakale, nonxa engatandi alitumele; kodwa ongatandi ukuba libonakale kalyikubonakala, atumele nekeli lake futi.

ISAZISO

Ningayenza kalula

Imali Nisekaya.

Noma ngakube usebenzapi, angadhlulu uto e imali ngapandile kookitikimeza konsebenzeti wako.

Bonke abhakwa ukubhala noku-funda isiNgisi lapa eSouth Africa, ababhalele uMr. A. H. TODD,

Chemist,
Red Hill, Natal.

1900

Georgedale M. S.,
Cato Ridge.

Izigidi Zabantu Abafayo Iminyaka Yonke bebulawa

Izifo Zesifuba, Amapapu Nompimbo

I Sacco

Herb Extract

iyakupulisa una uhlushwa

Isifo Samapapu

Isifuba Somoya

Isifo Sompimbo

Ipika

Umpenge

Ukuvimbana Amakala

Umukuhlane Omukulu

Isifuba

Ukukwehlela Namakaza

I Sacco Herb Extract yatolwa ngendhlelo e isimangaliso. Kwimanya e ihlulu indodana, eyayigula kahle isifo samapapu e England, reya la e South Africa. Ingakumbulule hito yatola ukwazi ngokambili elalitolewa indoda endala. Yalisebenzisa kahle kahle yatola ukuti iyo itola ukomekela yati yakesebenza somuti isikati sezinyang exzite, yapopola abo dokotela abuningi bayicwala ukuti ipile kahle impela. Eydondodana isipila kona naemuhle ayikazanga ipinde ibuyelwe ileso sifo sesabekayo eyayi usawa isa.

Manje silizezi ralo leli blebo elikwi Sacco Herb Extract epilise izigidi zabantu ze e South Africa, abamunyama isabhalope, ababe guia izinhlupeko ze Situba, Amapapu no Mpimbo. Iyakupulisa. Qala kona namuhle ukusbenzisa i Sacco Herb Extract ubulale izilwanyazana zokufa erakonalisa impingu yako nompimbo.

Cela inewadana ekungakokwa luto ngayo ekucindrelwe kuyo izinhuwadi lito lito ezi duriwa i Sacco Herb Extract. I Sacco Herb Extract itengiswa izitolo zonke ngapampaketi amputo no ngoba liboniswa la ngehlwa, nro 2/9, 5/- no 8/5 igabhi elhdowa (igabhi elhdowa) weskusenzi wa amulanga ihsunu line-itupa) kwa uma ungenkawutwatu, tuteela i post, i order kimbe izitemba kwi Sacco Herb Extract Co., P.O. Box 1032, Cape Town, nyakutunyelwa, ungakoki luto ngezindhleko zeposi.

Ama Sampula e Sacco:—Igabhi lesampula eku ngakokwa luto ngalo e Sacco Herb Extract iyakutunyelwa kuwe uma kutoawa u 60. izitemba ukukwehlelo zeposi nokupakisha. Asitumeli magabha mabili amasampula kumuntu omunye.

Zulu—8.0.

Ngokubhala Isizulu.

KU MHLELI WE "LANGA."

Mngane.—Nami ngicela ke ngiponsa abe mabili ngalendabekasi. Okokuba la ngibonga so tithe labo abasa ukulungisa ulimi lwakiti. Impela kuyadingeka kaninginige ukuba Isizulu lesi silungiswe itinsi, ndhlu emnyama ngokweta. Yebekwisa singacela mhlau-mbe uma kudingeka, abanya bosalo abahlopo ukuba basizise kokunye; ngoba pala siyazi zikona tsizinkuni zakona kobelungu. Poke into enkuleni ngiti kunga kuhle kudalwe kugala wana umquku lone oqukete jizimiso u "Nomteto" (igilama); ikona koti konke okweniwayo kusungulwa kona. Loka kungazisa ukuba wonke ofundwa nofudiso shambwe ngomteto.

Uma ngibonga ulimi lolu lomdabu waki ti alumfeketo lulukum, luding ukuhla siyazi ngokute labhlosi. Kuya funeke kopenywe kahle amanawuni ama Vepu, neminyi imvengillii elapa nalapya, leyo uma sekugisini indikimba yoli kuswelelele ukuba ingahambe ituwa nje koda ihlelela nonina bayo ngokucacileyo. Maku bhekwe futi kuheliswe nge "Nomteto", ukudidizela amagama njalo njalo namasukwana kungafanelo nakanci! Loka kungawanga ngoba u "Nomteto" ownensiye yiti akoko; nokona skafundisa esikolene. Uku kuhunge kahle. Ngiti kunga ngco no acelele kubo be'mfundu ukuba angenisewi kwi "Sylabus".

Kengiyatanda ukuba ngifakase ukuti u "klioda" "klaba" kanye namanyi ezi amagama, kuhle asipelwe ngao k. no L. U. H. ku "kle" akanswo umasindo' njalo. Ke nge Komfa yewo titaha nge 1914 Edendale ngike ngati loku sku-nge ngitshela uMr. Mdawngwa. Ngako mba ukuti ku "hxebula" kungcongo kufa kwe u "kle". Po ngaba oseceleni nezwu ngoba sasi ngahlangene ngezulu Orthography. Hati ke namhla ngiyajabulukubona ukuti kanti bakona abusibona kwami ngaleli'gama.

Po i indaba 'nkulu mina ngibone ukuti izinto zonwa iti ngokwetu. Ngoba kuhokonke sifunwa ukurowangahambalope namsukwana bengas' dingeki; futi engafanele sike sayitola siyabima njalo namsukwana kudingeka ukuba siyiyeha. Kona kuso isiNgisi lesi, ungabona, uwze kono vete! vete! tina ndhlu'mnyama nobe sisodwa mhlamhla akusafanele, soloku sitshisa isiNgisi manabe iai-Bhuna. Angisakulumi luto ngokubhala incwadi ngoba lopo nobe umntu ebhasi isiZulu siningi isiNgisi pakati, kakulu ekuqaleni. Imihlangano yetu tina ba fundisive citsuthu'ba yonke iqutshwa ngesiNgisi, oswitiki iqadie.

Maye! isesimusi nesiwie impela! Si libele ukuhlanhla olwenziswe siyokhule ukunambita sinambitiset setshise olwaki ti. Yini yona leyo askusyo nemihloka, kepa una ngiqasiti ngingatukukwana mbelela isizwa sekizi ekwasieni okwa so nobufakasi bokuti kade tina luhla ngalosundu satengisika. Kungati sinasmahloni una siqavita ngolwemvelo. Ukuakaza loku, imihlangano yetu ka kulu yamatishka, ikuluma isiNgisi imva ma; yelo kuhle kodiwa yini kungake kukulunywe lwasikti kuhlye ulhangoti lomsebenzeti sa? Kimi loku kubukela engati ikona sifofundisa isiNgisi, noku boni ukuti nazi'kali meva zakona ao sibani bani nao nobani bani. Lokoke kumaliki baki umi siyeketisa olwakiti na? "Koko'mntu nwai r'wai, kowkewi fingeo. Masikumbule lesisitelo sakiti nabelungu: "Charity begins at home," nazoko baki, ngingatshwa zindhleba angitabo ukuti asicinivo isiNgisi emi hlanganweni yetu; futi angibhi luto olu qutshwe ngesiNgisi, kepa ngikala, ngsi sols kuhla ulimi lohlangi lungabe lusa ba natuba naka nci nci. Ngiyathso aisiwazi neze siyadzinga ukuba silusebenzise se umabutene. Bangaki pakati kwe tu abangalukulumi bengalivanganga na? Baincosana abangebe bepisila. Ake sikumbusane ngezi: isiNgisi lesi kuqala mandulweni sasi ulimi nje olu ngemandalu njengamanje.

Kepa-ka lwaya luguguguqulwa, iku kulunywa nge'zindhlelo ndhlela lwasikti lwasikti namhla idwala nje! Luya lungiswa lusa lungiswa futi. Umntwana weNgisi wa namhla singatsha siti ungcono kuno wase ndulo osati: "mine son." Ehe! kunkalo yini kitina bohlanga na? Singcono yini kunsabase ndulo ngolini na? Mina ngimamahloni ukuti sile ematukwini ngapo. Vini-ke leyo, ngoba silibele ulimi lwasizwe singenzi ngcono olwakiti sigewalise okusifile sikulume lona olwako koko, nomi si-galukulumi silibele ezincwadini. Sesil libele ukulukume silubuse noho lansi nezinye ngapandile kuka "Nomteto." Umfano wegaba wamatole anga bongela inkunzi enkundheli isikati eside, futi eti inganekwane inkato ende ngesiNgisi esipapstekile futi aiaodele izibongo zika mikulu wake ambonga ngazo. Lonfanake, bakti, uma enjena nje, useslandela "iPoem" le nanamhla umNgisi usayilandela, tina ca, konke loku kudinga noma kunga setshenziwa, kubekwe, nazincwadi esidninga ukuzensa una singalantu bohlanga, Somvelo (History) Isangoma (Dictionary) Nomteto (Grammar) nezi nye pela.

Sengchule kakulu ngetembwa ukuti nge-kuluma ebabdha uma ngiposisa bakona no Miamula Nkunzi. Asiko isizwe esa ke sakula ngobuqoto una singazisizokweso, kuhle nokufanela igama.

E. J. KUBONI.

I LANGA LASE NATAL

(Ku Mhleli we "Langa")

Mngane.—Ake ungipe indawo epene ni lako elihle, kengibonge ku C. M. N. Ngcobo, ongumusukulu kaNdiandwane kalmalipi kaNombuya ongupule emli-weni engiwbbase, ra umngane wami uTandukwazi.

Mhleli, ngiyayibonge indiki yakti ete uba izwe ukuti uTandukwazi uya ngicima—engangibusi ngoba engawewenza amasiwazi ami, kodwa engibusa ngabomu esewewile awami, engiobisa nje, yona yahle yavela ngecala yamgwazi uTandukwazi. Ngiti, Mhleli, skwotia lapa sifunda amaswi onmuye umntu siwata kuhle ngesinise singafukuzeli kona singayikukawa kuhle okukulunywe; inkani kono pikisanwa kwenza ukuba abantu bangewani.

Mina pala Mhleli, ngikuluma loku nje, ngiyazi ukuti basekona abanye pakati kwetu abasakolu bepiki beqinisa, ukuti, amalanga lawa—kuelokwu kwassanje, maningi; lipuma lishona ngala njena, lisuke seliyofuka, sekuyo puma elinys ngomuso; abati umoya nelanganya nezinkeyane namanzu akukulumi luto, impahla evunulisa izulu lelyi ellihla; abati uMenzu udala izinto imihla namalanga kwassanje.

Pezu kwako konke mina ngiti, ngiyatoka impela ukubona umoya wokuqala ukuzwana pakati kwabntu, ngibonge osongati ngingati ngidhulu kulo mhlabo lo'moya uba us'ubqebek kakulu impela. Bheka-ke, ungisizile ngempela umntaka Mkalipi, namuhla engangazi, nami ngingamazi lapa ekona, ingati ukona lapa pakati komuia lapa ngikona nami, usependuka umlamu'nkunzi, wangepula odakeni sengidhluwa.

Yimi owako Mhleli,

M. M. FUZE.

(Ku Mhleli we "Langa")

Mngane—Ngikuluka indawana, nkosi yami. Ngibabaza ngiti, yini ukuba kuti loku esewewile uMhleli ukuti amuko noyedwa umntu otokozayo ngalo kwenza kuhle okwensiwe kumwantwana k. Tabete, angakombisi izwe indhela yokuba liyitumela kubani imali. Abantu batanda ukubonakalisa isililo nokudukwazi kahle. Sonke asitokosile, silindele izwili kubalisa betu ukuba bakombe indhela yokunkile.

Sitanda ukuzwa ukuti iti ifa nje ingane yetu lenu yaifelsen. Yishi indawo, Mhleli, sizoyitumela kubani na?

Imi,

Z. M. BHULOSE.
[Nonke imali itumeleni ku Rev. John L. Dube, nguye ongumankeli wayo Mhleli.]

Izintso Zako Zibutakata-ka na?

Izintso umsebenzi esiwaze wehluhle kakulu umsebenzi wezinye izinto ze's d'numbu. Inhliziyo ikipa igazi. Amapapu anikeza isito umoya. Izito zokuhisa ukwisa akudhla zisebenza esi kudhlayo. Kepa izintso ke zona zidinga ukuseva igazi zikipe yonke inzikana emazana ese kudhleni kwetu na kudhliki kupuzayo. Izintso lezi zenzelwa kona loko ke ukuba zibbasobhe igazi ukuba luhleli luhlanzekile. Ku-ki te lapozehluleka, inzikan-le ebula layo isuke isale egazi ni ikwenzwe uzizwe usindana weszela sfadumele, umhla wako ute buhluungu, ungase njalo uganjwe ukuvuvukala kwekukululo, noko kufa kwa manniz okuye kubonakale pantsi kwamehlo noma ema qakaleni. Kuti indhela yo kushobinga ihlabekile, Joe se uguliswa amatshana nja.o. Ukonakala kwezintso nezito zokushobinga loko ku ohlo bo. lwasifio ngokwako, nemiti ke eye icume kwezinye izito ingase yehuleke ezintsweni kuperla umuti wezintso onga se uzisize. Ama Pils ka Doan omhla nezintso enze lwa kona loko ke. Aqonde izintso nezito zokuhambisa umshobingo akuko oku nye. Uma lomuti uqalwe ngesikati esihle, ngapambi kokuba izintso zingenwe kakulu isifuba, nyokwelapa into emiyo Kepa musa ukwede-lela izintso isikati eside.

Kuwo onke amakemisnezitolo, ngu 3s. 3d. nge bhokisana, eisitupa ngu 17s. noma utunyelwe ungasezo koka luto iweposi ngokwemukela kwabo naqil lelo sba niniwo o Foster—McClellan Co., P. O. Box 1297, Cape Town.

IMFIHLAKA'LO.

Isizatu sokuba kuba noma umntu ogulisa ilezifiso zoku kohlela, nognupili kweisiphi, siyimfihlakalo kuhlabo abe ka bausebenzisa iChamberlain's Salve. Uku lama kweisiphi noma umntu ogulisa ilezifiso zoku kohlela, nognupili kweisiphi, siyimfihlakalo kuhlabo abe ka bausebenzisa iChamberlain's Salve. Uku lama kweisiphi noma umntu ogulisa ilezifiso zoku kohlela, nognupili kweisiphi, siyimfihlakalo kuhlabo abe ka bausebenzisa iChamberlain's Salve. Uku lama kweisiphi noma umntu ogulisa ilezifiso zoku kohlela, nognupili kweisiphi, siyimfihlakalo kuhlabo abe ka bausebenzisa iChamberlain's Salve.

IBHANGE

laBANTU eTekwini.

LIKU

321

Smith
Street,
Durban.

Nanso intando, Zulu, ose Tekwini.

Namhla nivulelwie iBhange lokuba nilo-nde imali yenu.

Okuhle kakulu limewi abantu bakini abapambilis, abanye babo ilabo enibaziya abemela elise Goli elipetwe uMr. Jeremiah Langeni. Lipetwe inkampane yinyc nalo lelo.

Okuhle kakulu limewi abantu bakini abapambilis, abanye babo ilabo enibaziya abemela elise Goli elipetwe uMr. Jeremiah Langeni. Lipetwe inkampane yinyc nalo lelo.

Okuhle kakulu limewi abantu bakini abapambilis, abanye babo ilabo enibaziya abemela elise Goli elipetwe uMr. Jeremiah Langeni. Lipetwe inkampane yinyc nalo lelo.

Nantok eBhange elivulelwie egameni len, Zulu, lipetwe abantu bakini.

Kungenwa ngomnyango obhalwe nge-sintu ot:—"IBHANGE LABANTU."

Imali yako ungyayikipa noma yingalupi usuku mhlala uyidhinga.

Londani malu neni, niyeke ukuyicela ezeni. Isizwe esingewiBhange ai-namkuba. Namuhla nanso intando.

Umuti owenzive ukuba usze izifo zonke kubantu.

Lomuti usunexi qiniso ezikulu ezipuma indawo ngendawo kwabe bandha ukuti aba pilisile impela.

Umuti osizayo kakulu ekuhlumiseni abesilisa amandhla obudoda.

GWINYA LUBE LUNYE NOMA MABILI KUSIHLWA.

1/- IDOSHA NGEPOLI, 1/2. 5/- AMADOSHAS ASITUPA, NGEPOLI, 5/4.